

Sveicināti nodarbībā “Bērnu un jauniešu motivēšana dalībai interešu izglītībā” !

Arnolds Brūders,
SIA JARDI.Partneri
Partneris, treneris
Olīvu iela 5a, Rīga
Tel. 29722855

www.jardi.lv

E- pasts arnolds.bruders@jardi.lv

Tēmas

- 1. Motivācijas būtība un motivēšanas iespējas. Stimulēšana.**
- 2. Pašapziņa, cieņa un pašcieņa**
- 3. 10 svarīgākās vēlmes, ko tās nozīmē, ko ar tām iesākt motivācijas uzturēšanai un palielināšanai?**

- Struktūra
- Dažādība
- Atzinība
- Autonomija
- Vide
- Izpausme
- Darbs komandā
- Stabilitāte
- Līdzsvars
- Karjeras iespējas

- 3. Vērtību izpratnē balstīta mērķtiecība.**

Motivācija

Motivācija

- ir cilvēka iekšējie dzenuļi (vērtību orientācija, pārlicība, nostāja, interese, vēlmes, dziņas utt.), kas izraisa indivīda aktivitāti un virza viņa rīcību;
- vēlēšanās un paša pieņemts lēmums kaut ko darīt vai nedarīt.

Stimuls-

- tulkojumā no latīņu valodas- rīkste ar asu galu;
- stimulēt- rosināt, pamudināt veikt kādas darbības, iedarboties uz cilvēku ar kādiem pamudinājumiem (apbalvojums, sods), lai rosinātu viņu veikt kādas darbības.

Motivācijas principi

- Jūs nespējat motivēt citu cilvēku;
- Visi cilvēki ir motivēti;
- Jūs varat izveidot vidi, kurā cilvēki ir motivēti jums vēlamajā virzienā.

Darba motivāciju modelis

/pēc J.Hackman, G.Oldham/

DARBA RAKSTUROJUMS	PSIHOLOĢISKĀ IETEKME	PERSONĪGIE UN DARBA REZULTĀTI
1. Prasmju dažādība 2. Uzdevuma izpratne 3. Uzdevuma nozīmīgums	Darba nozīmīguma izjūta	Augsta pašmotivācija strādāt
4. Autonomija	Atbildības sajūta par darba rezultātiem	Augsta darba izpildes kvalitāte
5. Atgriezeniskā saite par darba rezultātiem	Savu darba rezultātu apzināšanās	Augsta apmierinātība ar darbu. Samazināta dalībnieku mainība un mazāk kavējumu.

Stimuli

Stimulu raksturojums:

- stimuli sniedz skaidrus orientierus;
- stimuliem jābūt skaidri saprotamiem;
- stimuliem jābūt saistītiem ar darba/ veikuma rezultātiem;
- stimuliem jābūt pamatojamiem ar vienkāršiem rādītājiem, kas ir tieši saistīti ar konkrēto darbību;
- stimulēšanai jānotiek savlaicīgi;
- stimuliem jābūt publiskiem;

PERSONĪBU UN BIZNESA ATTĪSTĪBA

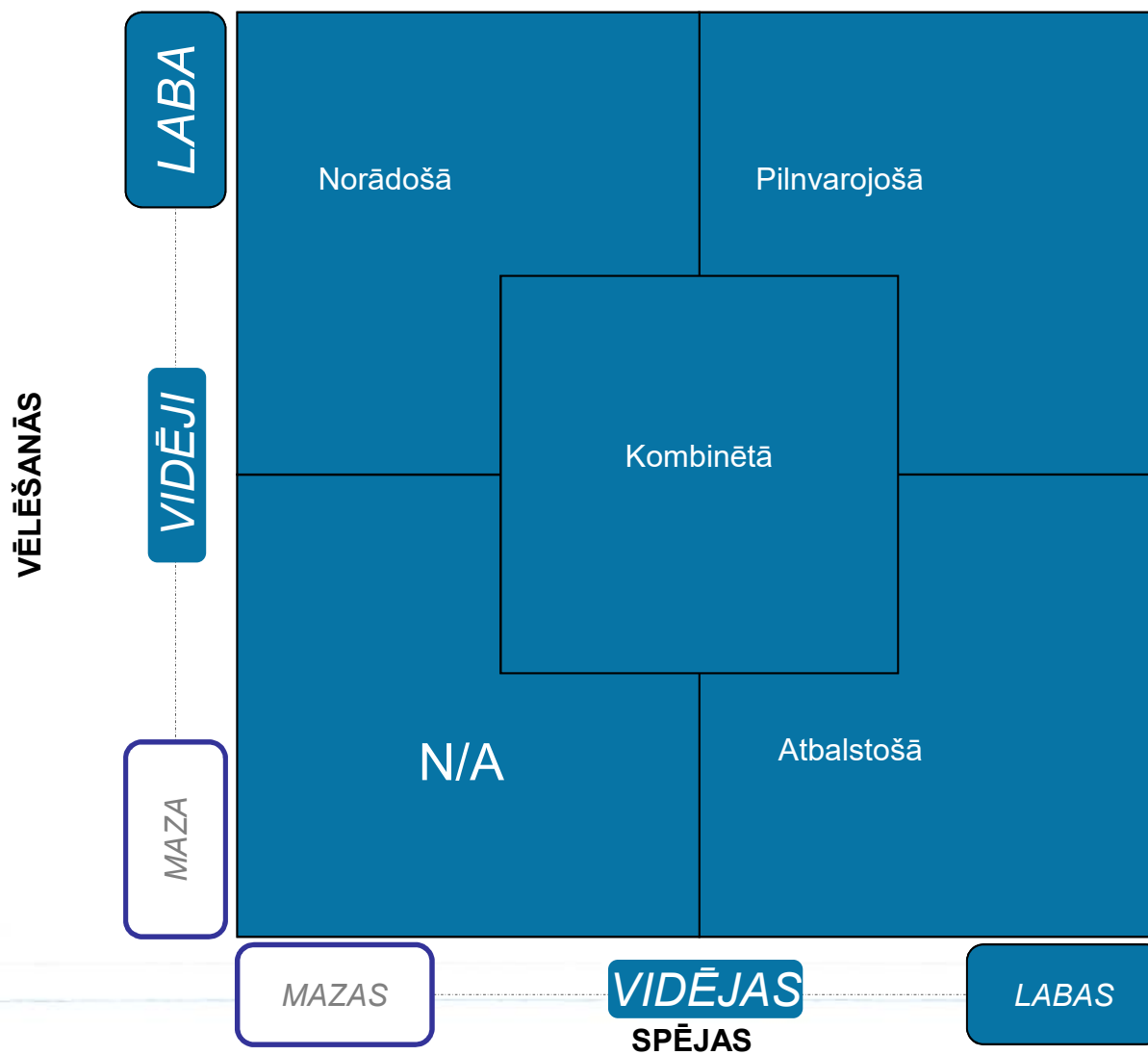
JARDI

Stimuli

- stimuliem ir jābūt sasniedzamiem;
- stimuliem ir jābūt saistītiem ar dalībnieka līdzdalību sekcijas/ pulciņa/ ārpusskolas iestādes vai skolas izaugsmē un norisēs;
- stimulēšanas pasākumus jāpielieto ne tik daudz attiecībā uz katru individuāli, cik uz efektīvi strādājošām grupām;

Vadības pieejas izvēle

PERSONĪBU UN BIZNESA ATTĪSTĪBA

Norādošā vadības pieeja

Tas nozīmē:

- Nepieciešamās uzvedības konkrētu aprakstu nodrošināšanu.
- Skaidru uzdevuma kvalitātes standartu izklāstīšanu.
- Informāciju par uzdevuma izpildes metodi.
- Cilvēka stingru novērošanu viņa/viņas darba laikā.
- Tūlītējas atsauksmes par darba veikumu.
- Mērķu un standartu noteikšanu.
- Darba pildīšanas metožu noteikšanu.
- Darba pildīšanas procesa kontroli.
- Progresa novērtējumu un ziņojumu par rezultātiem.

Atbalstošā vadības pieeja

Tas nozīmē:

- Jauniešu pamudināšanu identificēt, kas ir nepieciešams viņa/viņas motivācijai.
- Viņa/viņas iesaistīšanu problēmu risināšanā un mērķu noteikšanā.
- Lūgumu, lai viņš/viņa izstrādā savu darbības plānu un metodes.
- Atbalsta, resursu un ideju nodrošināšana, ja nepieciešams.
- Problēmu risināšanas un lēmumu pieņemšanas procesu veicināšana.
- Turpmākas darbības un kvalitātes standartu apspriešana.
- Viņa/as darba kritēriju un laika termiņa noteikšanu, lai novērtētu rezultātus un darbu.

Kombinētā vadības pieeja

Tas nozīmē:

- Darba izpildes novērošanu ar biežiem intervāliem.
- Konkrētu norādījumu sniegšanu, ja nepieciešams.
- Darba izpildes standartu noteikšanu.
- Plāna izveidošanu, konsultējoties ar cilvēku, kas pildīs darbu.
- Paskaidrojumus par lēmumiem un ideju izskatīšanu.
- Galējā lēmuma pieņemšanu.
- Darba rezultātu novērtēšanu.

Pilnvaru piešķiršanas vadības pieeja

Tas nozīmē:

- Atļaujas došanu jaunietim pašam izstrādāt plānu un metodes un kontrolēt darba izpildes gaitu.
- Periodisku darba izpildes pārskatīšanu.
- Atļauju cilvēkam pašam novērtēt savus centienus.
- Atļauju cilvēkam pašam uzņemt atbildību un saņemt atzinību par savu darba veikumu.

PAŠAPZIŅA (KAS ES ESMU?)

- Pašapziņa veido apziņas un personības kodolu, tā ir sava “ES” apzināšanās.
- No tās atkarīga cilvēka spēja pilnvērtīgi dzīvot un justies laimīgam.
- Sava “ES” izpratne ietekmē gan uzvedību, gan paštēlu, gan pašvērtējumu un ir pamats attiecību veidošanā ar citiem cilvēkiem un sevis kā sabiedrības, pasaules daļas apjēgšanai.
- Pašapziņu ietekmē gan cilvēka paša attieksme pret sevi, gan attiecības ar apkārtējo vidi (ģimeni, kolēģiem, kaimiņiem u.c.).
- “ES” jeb EGO ir starpnieks un filtrs starp zemapziņu un apziņu, kas veidojas sabiedrības (likumu, normu, audzināšanas) ietekmē.

PAŠCIEŅA JEB PAŠVĒRTĒJUMS (KĀDS ES ESMU?)

- **Pašcieņa** raksturo cilvēka apmierinātību ar sevi kopumā, ar savām spējām, īpašībām un sekmēm dažādos darbības veidos.
- Pašcieņa ir pamatu pamats veiksmīgam darbam, mācībām, saskarsmei, attīstībai.
- Pašcieņas pazemināšanās ir iemesls daudziem kompleksiem
 - Ja pašvērtējums ir ļoti zems, tas traucē strādāt un veidot attiecības,
 - veidojas “apburtais loks”- cilvēku, kas neciena un nemīl pats sevi, neciena un nemīl arī citi...
- Apkārtējā vide pašvērtējumu ietekmē, tā var to gan paaugstināt, gan pazemināt.

KĀ IETEKMĒT PAŠCIENU AR UZSLAVU UN KRITIKAS PALĪDZĪBU?

Uzslava

- Ceļ pašcieņu, apmierina cilvēka vajadzības pēc vērtējuma un atzinības
- Tai jābūt savlaicīgai un adekvātai
- Var būt gan vārdiska, gan materiāla (balva)
- Var būt atbildības paplašināšana (paplašinātas pilnvaras, statusa paaugstināšana)
- Uzslavu vienam nedrīkst izmantot par stimulu otram.

KĀ IETEKMĒT PAŠCIENU AR UZSLAVU UN KRITIKAS PALĪDZĪBU?

Kritika

- Tikai personīgi, bez lieciniekiem
- Veiksmīga (konstruktīva) kritika ir atbalsts, jo palīdz pilnveidoties
- Jo satrauktāks cilvēks, jo sliktāk uztver kritiku
- Vieglāk uztvert, ja teikuma sākumā akcentē patīkamo, labo un tikai tad kritizē. Sarunas nobeigumā vēlams pieminēt kaut ko pozitīvu
- Konstruktīva kritika nav ļaunatminīga, nevajag pieminēt “senus grēkus”
- Nekonstruktīvas kritikas pazīmes – aizvainojums, sašutums, psiholoģiska aizsardzība
- Kritizēt tikai darbību, nevis cilvēku
- Svarīgs samērs ar nodarīto (nevajag ”ar liulgabalu pa zvirbuļiem šaut”)
- Nerunāt moralizējošā tonī
- Pārmērīga emocionalitāte traucē

KĀ IETEKMĒT PAŠCIENU AR UZSLAVU UN KRITIKAS PALĪDZĪBU?

Cieņa

- Cieņa ir attieksme pret citu cilvēku kā līdzvērtīgu personu, kas pelnījusi jūsu uzmanību, viņa tiesību atzīšana un nopietna attieksme pret viņu, viņa viedokļa vērā ņemšana, labestības izrādīšana pret šo cilvēku, šā cilvēka uzvedības respektēšana un pieņemšana
- Cienīt citus spējīgs tikai tāds cilvēks, kas ciena sevi - kam ir veselīga pašapziņa un pašcieņa

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **STRUKTŪRA:**

- Jāsniedz skaidras norādes par to, kas un kā ir jādara, un kādi resursi jums ir pieejami
- Jāzina, ko pārējie sagaida no viņiem
- Viņi vēlas saņemt skaidrus norādījumus par savu darba mērķi un rezultātiem, kas ir jāsasniedz.
- Viņi, iespējams, vēlas saņemt arī norādījumus par to, kā darbs vai uzdevums veicams

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga STRUKTŪRA:

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga struktūra!

Vai viņam ir:

- viegli pieejami nepieciešamie resursi
- savlaicīga informācija, kā sasniegt mērķus
- var viegli piekļūt iekārtām un materiāliem, kas nepieciešami, lai labi veiktu darbu, un skaidrs, pie kā var vērsties, ja kaut kas būs vajadzīgs
- iestādē ir labi izstrādāts mācību/ darbības ilgtermiņa plāns, jo šāds plāns ir stabilas, uzticamas vadības zīme
- ir atbalsts jaunā cilvēka paša rūpīgi izstrādātajai pieejai viņa darba mērķiem

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **DAŽĀDĪBA**

- Ir iespējas strādāt kopā ar dažādiem cilvēkiem, kuriem ir atšķirīgi viedokļi
- dažādība personiskajā dzīvē, perspektīvās un viedokļos ir ļoti nozīmīgs, ja ne pats svarīgākais nosacījums, lai veiksmīgi sadarbotos skolā un ārpus tās
- ar kolēģiem un pasniedzējiem brīvi var apspriest idejas un bažas, un viņi sagaida, ka visi izteiktie viedokļi tiks ņemti vērā un pārdomāti, neatkarīgi no tā, kādu amatu/ statusu ieņem tas cilvēks, kas šo viedokli ir izteicis

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga DAŽĀDĪBA

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga dažādība:
 - dažādība tiek atzīta un augstu novērtēta
 - pasniedzējs, nodarbību vadītājs ir atvērts jaunām idejām
 - kolēģi ar iecietību izturas pret atšķirībām
 - kolēģi redz un saprot, cik liela nozīme ir dažādībai mērķu sasniegšanā
 - atšķirīgi uzskati var izraisīt konfliktu, bet, viņuprāt, uz savstarpēju cieņu balstītas diskusijas ir svarīgas labāko risinājumu rašanā un attīstīšanā
 - visas darbošanās mērķis atspoguļo labumu, ko sniedz dažādība

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **ATZINĪBA**

- viņš vēlas darboties tādā vidē, kur labs veikums tiek atzīts un atbilstoši atlīdzināts
- viņa darba vērtība ir saprotama arī citiem.
- viņi vēlas saņemt sabiedrības atzinību un uzslavu un/ vai statusa paaugstinājumu.

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **ATZINĪBA**

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga atzinība:
- viņš augstu vērtē panākumus
- uzslava ir viņa motivācijas pamats
- vadītājs un citi pedagogi zina par viņa sasniegumiem
- vadītājs / pedagogs augstu vērtē viņa ieguldījumus
- visi saprot, cik viņa loma spēcīgi ietekmē sekcijas/ pulciņa mērķus
- kolēģi saprot, cik labi viņš strādā
- kolēģi saprot, cik svarīgs ir viņa darbs pulciņam / sekcijai / skolai, lai gūtu panākumus

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **AUTONOMIJA**

- vēlas neatkarīgi un brīvi pieņemt lēmumus par sava darba veikšanas procesu
- vēlas paši piedalīties mērķu noteikšanā un būt tiesīgiem izlemt, kā viņi tos sasniegs.
- vēlas, lai viņi varētu brīvi izteikt savas idejas un uzskatus un pielietot savas prasmes un spējas, lai ietekmētu savu vidi
- viņi uzskata savus lēmumus par sapratīgiem, un viņi meklē problēmu risināšanas un pozitīvu izmaiņu ieviešanas metodes

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga AUTONOMIJA

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga autonomija:
- vēlas, lai viņi varētu būt sekcijas / pulciņa panākumu līdzdalībnieki un līdzautori
- vēlas redzēt savu ietekmi
- vēlas vairāk paši izlemt to, kādi būs viņu mērķi
- viņa autoritāte pati par sevi ir garants, ka darbs tiks veikts labi
- vēlas, lai viņiem būtu iespēja uzlabot savas prasmes
- vēlas darīt to, kas atbalsta viņu individuālos mērķus
- vēlas palielināt sajūtu par savu sasniegumu lomu
- vēlas, lai citi cilvēki novērtētu viņu idejas

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **VIDE**

- saredz saistību starp sociālo un fizisko vidi un jūt, kā tas ietekmē labsajūtu
- vēlas baudīt atrašanos nodarbību vietā. Viņi tur vēlas justies garīgi un fiziski labi

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga VIDE

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodi tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga vide:
- justies fiziski ērti. Komforts viņu izpratnē: darba vieta, kas ir padarīta personiska, ērta piekļūšana iekārtām un/ vai darba vietai
- vēlas, lai kolēģi draudzīgi un ar cieņu izturētos viens pret otru (sociālā vide)
- vēlas, lai kolēģu klātbūtne sagādātu prieku
- vēlas, lai būtu draugi nodarbību vietā

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga IZPAUSME

- vēlas darboties tādā vidē, kas ļauj viņam būt tādām (-ai), kāds (-a) viņš ir
- piešķir ļoti lielu nozīmi savas identitātes un radošā gara izpausmes iespējām darbošanās vietās, un viņi uzskata, ka būt patiesam ir ļoti svarīgi
- Viņi vēlas, lai viņu darbība atspoguļotu viņu būtību, kā arī to, ko viņi spēj paveikt

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga IZPAUSME

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga izpausme:
- vēlas, lai darbošanās atspoguļotu to, kas viņiem liekas svarīgs
- vēlas, lai būtu iespēja izteikt viņu bažas un izjūtas
- vēlas, lai viņu darbs patiktu
- vēlas, lai darbošanās atspoguļotu viņu pārliecību par sevi
- uzskata iespēju individuāli izteikties par svarīgu nosacījumu panākumu gūšanā visai sekcijai/ pulciņam
- vēlas, lai viņu darbošanās nodrošinātu iespēju viņiem izteikt savu radošo garu.
- vēlas, lai organizācija / sekcija / pulciņš rastu un pienācīgi novērtētu jaunas idejas.

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīgs **DARBS KOMANDĀ**

- vēlas, lai sadarbība tiktu augstu vērtēta un tā tiktu plaši izmantota mērķu sasniegšanā
- vēlas justies kā dalībnieks komandā, kurā biedri cits citam atklāj savas zināšanas un iemaņas, lai sasniegtu iepriekš noteiktos mērķus.
- vēlas, lai kolēģi savstarpēji sadarbotos un palīdzētu cits citam gūt panākumus

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīgs DARBS KOMANDĀ

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīgs darbs komandā:
- vēlas, lai katram būtu iespēja piedalīties rezultātu sasniegšanas procesā neatkarīgi no viņa amata vai statusa
- vēlas, lai komandas biedri aktīvi interesētos par kolēģu viedokļiem, kā arī labprāt atklātu savus uzskatus
- vēlas, lai kolēģi labprāt cits citam atklātu savas zināšanās un iemaņas
- vēlas sadarbības izjūtu, pat ja kolēģi nestrādā vienā darba grupā

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga **STABILITĀTE**

- vēlas, lai viņu nodarbošanās un darba vide paliktu samērā nemainīgas
- vēlas būt pārliecināti par to, ka, kamēr viņi labi pildīs savus uzdevumus, viņiem dalība šajā sekcijā / pulciņā būs garantēta.
- viņi vēlas, lai viņu pienākumi paliktu samērā nemainīgi, kā arī, lai sekcijas nodarbību / mācību mērķi un struktūra, procesi un procedūras būtu pastāvīgas.

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīga STABILITĀTE

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodi tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīga stabilitāte:
- iespēja darboties šajā sekcijā, kamēr viņš pats to vēlas
- vēlas, lai nodarbības būtu garantētas, kamēr vien viņš uzdevumus cenšas pildīt labi
- vēlas, lai pasniedzējs / vadītājs būtu pazīstams un uzticams
- vēlas, lai nodarbību programmai būtu skaidrs mērķis un loģisks plāns tā sasniegšanai.
- vēlas, lai jūsu nodarbību programmas apguvei būtu skaidra, pastāvīga pieeja, paņēmieni un metodes

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīgs LĪDZSVARS

- šiem audzēkņiem ir gan personiskie, gan darba/ mācību mērķi, un viņi vēlas, lai citi izprastu viņu veikuma svarīgumu
- viņiem ir daudz pienākumu skolā un ārpus tās, un viņi visus šos pienākumus uzskata par vienlīdz svarīgiem
- neskatoties uz to, ka viņi apzinās, ka laiku pa laikam tas var notikt, viņi nevēlas, lai viņu personiskā dzīve iespaidotu viņu nodarbībās darāmos darbus vai otrādi – nodarbēm nevajadzētu iespaidot viņu personisko dzīvi

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīgs LĪDZSVARS

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodi tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīgs līdzsvars:
- vēlas sasniegt vairākus personiskus un «darba» mērķus
- vēlas, lai citi izprastu visu viņu pienākumu svarīgumu
- vēlas, lai pasniedzējs un skola/ iestāde atbalstītu līdzsvaru starp nodarbēm tajā un personisko dzīvi
- vēlas, lai pasniedzējs un kolēģi saprastu, ka vēlme līdzsvarot nodarbības sekcijā / pulciņā un citus dzīves aspektus nenozīmē, ka viņi nenovērtētu jūsu darbu

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīgas **KARJERAS IESPĒJAS**

- vēlas progresēt savā karjerā
- var vēlēties iegūt ievērojamu varu vai statusu skolā/ iestādē
- tas, ko viņi dara skolā/ interešu izglītības iestādēs, ir tikpat svarīgi kā tas, cik labi viņi to dara. Viņi vēlas ilgstošus panākumus un iespēju attīstīt savas prasmes, kā arī kāpt uz augšu pa karjeras kāpnēm
- viņi vēlas, lai skolas/ sekcijas vadībai / pasniedzējiem būtu praktisks plāns vai tie vismaz spētu ļoti konkrēti palīdzēt sasniegt viņa karjeras mērķus

10 SVARĪGĀKĀS VĒLMES

Ja svarīgas **KARJERAS IESPĒJAS**

- Pārdomājiet šos apgalvojumus un atrodiēt tos, kas attiecas uz konkrēto cilvēku, kam svarīgas karjeras iespējas:
- vēlas attīstīt savu karjeru
- vēlas iegūt arvien lielāku atbildību, autoritāti, varu un/ vai statusu
- vēlas, lai būtu iespēja kļūt par «priekšnieku»
- vēlas būt pārāks par visiem
- vēlas uzlabot prasmes un iegūt jaunas iemaņas
- vēlas, lai jebkura progresa iespēja tiktu veicināta
- vēlas uzticēties jūsu organizācijas vadībai un tās centieniem realizēt savas ieceres.
- vēlas zināt, ka organizācijas vadībai ir praktisks plāns, kā sasniegt tās mērķus

Arnolds Brūders
JARDI partneris un treneris
arnolds.bruders@jardi.lv
29722855

PERSONĪBU UN BIZNESĀ ATTĪSTĪBA

JARDI